

קורבנות המלחמה במפרץ - מהגרי העבודה עמ' 8

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדרכ

زوهديرك ZO HADEREKH

גיליון 14 / 15 באפריל 2026

האומץ לבחור בשלום

הפגנה נגד המלחמה ומשתלת היטין, 14.3 (צילום: עיקר שורביקי)

אסור לשכוח את עזה

הרוגים בהפצצות בנייד עזה, 14.4 (צילום: וואפא)

יציבה יבשתית בגבולות או סתם כיבוש

"יציבה יבשתית חדשה בגבולות". זה המונח החדש שיצא לאחרונה ממערכת הביטחון. "יציבה יבשתית", כלומר ההיערכות המחודשת של גדודי החי"ר והשריון של צה"ל, לא לאורך הגבולות אלא מעבר להם. בקיצור, יציבה יבשתית היא מונח מכובס לשלוש רצועות הביטחון החדשות שישראל כבשה מאז 7 באוקטובר: הקו הצהוב בעזה, התמרון בלבנון שעשוי להיפך לנוכחות קבע של צה"ל עד הליטני, ורצועת הביטחון החדשה בגולן הסורי — זאת שהתווספה לרצועת הביטחון הקיימת מאז הסכמי הפסקת האש עם סוריה של 1974, השטח המפורז. גם לאחר הפסקת האש עם איראן, לא נראה שנשקלים שינויים ביציבה החדשה".

מירב ארלוזורוב, "דה מוקר", 10.4

דברים בשם אומרם

למה אנחנו נלחמים באיראן

"נשיא ארצות הברית דונלד טראמפ פרסם ברשת החברתית 'עם עוד מעט זמן, אנחנו יכולים בקלות לפתוח את מיצר הורמוז, לקחת את הנפט ולהרוויח הון'".

עידן קוולר, "וואלה", 3.4

הוצאה להורג בשידור חי

"התמחותו של שר הביטחון ישראל כץ בתחום שהוא מופקד עליו היא להישיר מבט רצחני למצלמה ולדקלם איום מפורש להוציא מישהו להורג. תמיד יקפיד לאזכר שמות אישים שישראל כבר הרגה, ולכלול הבטחה שהבא בתור יצטרף אליהם בייסורי תופת בגיהינום. ישראל מוציאה את אויביה להורג בסיטונות. עונש המוות החדש למחבלים פלסטינים הוא בסך הכול המשכה של מדיניות ההוצאה להורג של אויבים ברחבי המזרח התיכון. ההוצאות להורג אינן מחזקות את ביטחון אזרחי ישראל, ולא ירתיעו את אויביה. יש לי מסר ברור לנעים קאסם, מזכ"ל ארגון הטרור חיזבאללה, אמר כץ, ואיים להוציאו להורג. יושבי האולפנים אינם חדלים להתמוגג מכישורי ההוצאה להורג של ישראל. ולא רק בזכות העונג שמוסב להם – עונג הנקמה, עונג עשיית הצדק, בדרך שבה צריך לדעתם צדק להיעשות: אלים, ספוג דם, קטלני. אלא כי הם משוכנעים, כמו כץ, שבסופו של דבר, בהינתן מספיק זמן, מספיק משאבים, באיזו אחרית ימים אידיאלית, יעלה בידי ישראל להוציא להורג את כל אויביה".

רוגל אלפר, "הארץ", 3.4

חמצע "שירת הברבור"

"ומה היה לנו? היה 'עם כלביא' ועכשיו יש 'שאגת הארי'. בדרך זו, אני בטוח שלמלחמה הבאה יקראו 'שירת הברבור'".

שיחה בין שני נוסעים באוטובוס בתל-אביב, 6.4

חמצע "שערי שחיים"

"סוכנות הידיעות האיראנית הרשמית למחצה, מאהר, דיווחה כי טיל אמריקאי ישראלי החריב בית כנסת במרכז טהראן".

"רויטרס", 7.4

ההימורים הם על החיים שלנו

"הבית הלבן שלח ב-24 במרס אזהרה לעובדי הממשל לבל ינצלו את מעמדם לביצוע הימורים בשוקי החוזים העתידיים. ברקע לדיווח נמסר כי האזהרה פורסמה יממה בלבד לאחר הודעת הנשיא טראמפ בדבר דחיית תקיפת תשתיות האנרגיה באיראן. הבית הלבן אישר את קיומה של הודעת הדוא"ל".

"וול סטריט ג'ורנל", 10.4

מכתבים למערכת

המערכה נגד חוק עונש מוות

הכנסת אישרה חוק גזעני המטיל עונש מוות על פלסטינים שהורשעו ברצח ממניעים לאומניים. החוק קובע מוות בתלייה כעונש ברירת המחדל על עבירות אלה, פוטר יהודים ישראלים מתחולתו, וחל הן בתוך ישראל והן במסגרת מערכת המשפט הצבאי בגדה המערבית הכבושה - שם שיעור ההרשעות עומד על 96% והזכות להליך הוגן אינה מתקיימת. עינויים וצורות אחרות של התעללות מתקיימים נגד עצורים ביטחוניים באופן שיטתי, היינו - החוק מאיים לקחת את שורדי העינויים ולהוציאם להורג על סמך הודאות שנגבו תחת עינויים.

החוק הוא חותמת רשמית למדיניות נקמה ואליםות גזענית כלפי פלסטינים. אישורו היה מכה קשה לאנשי צוות הוועד, שהקדישו את החודשים האחרונים לעבודה בלתי נלאית כדי לסכל את הצעת החוק. ובכל זאת, מעולם לא הייתי גאה יותר בוועד ובקואליציית ארגוני זכויות האדם שהתגייסה כדי להיאבק בהצעת החוק. רתמנו התנגדות בינלאומית לחוק הגזעני הזה, הנוגד את המגמה העולמית לביטול עונש המוות, וביננו תשתית להיאבק ביישומו.

פעולות הסינוגר הבלתי נלאות שלנו בחו"ל והסיקור התקשורתי שיוזמו סייעו לדרבן שרי חוץ של האיחוד האירופי, דווחים מיוחדים של האו"ם וכן גורמים במועצת אירופה להוציא הודעות פומביות שהזהירו מפני ההשלכות של העברת החוק.

פניותינו לוועדת הכנסת וגיוס חברי כנסת מהאופוזיציה מחזקים את העתירה המשותפת שלנו נגד החוק, שאנו מקווים שתקשה על יישומו. אנו בונים על רשת הקשרים הבינלאומית החזקה שלנו להגברת הלחץ ולסיכול הקמתה של מכונת מוות זו.

חשוב לזכור: ממשלת ישראל קידמה את החוק הזה בדיוני כנסת מרתוניים שנמשכו עד השעות הקטנות של הלילה, בעוד טילים נופלים ותושבים רצים למקלטם.

עו"ד שרי בשי, מנכ"לית

הוועד נגד עינויים

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

750 הרוגים מאז תחילת הפסקת האש ברצועה

אסור לשכוח את עזה

משפחה עקורה במחנה הפליטים נסיראת, שבוע שעבר (צילום: דעאא אלבאז, אקטיבסטילס)

הממשלה הטכנוקרטית, חבריה עדיין ספונים בבית מלון בקהיר. יתר על כן, לפי דיווח ב"רויטרס", מתוך 17 מיליארד דולר שהבטיחו המדינות החברות במועצת השלום לממשלת הטכנוקרטים לצורך שיקום עזה, התקבלו בפועל פחות ממיליארד דולר. לפי הערכות של מוסדות בינלאומיים, שיקום הרצועה צפוי לעלות כ-70 מיליארד דולר.

נראה כי לארה"ב ולממשלת ישראל לא ממש בוער לשנות את המצב בעזה. מבחינתן, כל עוד אין לחץ על ישראל וחמאס שומר על הפסקת האש – שיקום עזה יכול לחכות, וגם הפלסטינים יכולים להמשיך להיהרג. בדומה לגישה בה החזיק הימין הישראלי לפני השבעה באוקטובר, את הסכסוך אפשר לנהל; אפשר להתעלם ממיליוני פלסטינים החיים תחת כיבוש, בתנאי מצוקה קשים. ואם וכאשר המצוקה בעזה תתפרץ שוב בגל נוסף של אלימות – אפשר פשוט לדכא אותו בעוד אלימות.

מדיניות זו כבר נחלה כישלון קטסטרופלי, ואסור לאפשר לה להמשיך. גם בעת מתקפה על איראן ולבנון, אסור לשכוח את עזה – חיוני לקדם פתרון מדיני והומניטרי כולל לשיקום הרצועה ולהבטחת החיים של תושביה ואיכותם. בשלב הראשון יש להבטיח באופן מיידי הפסקת אש אמיתית, מוחלטת ויציבה בכל שטח הרצועה, תחת פיקוח של האו"ם, ולהבטיח כניסה בלתי-מוגבלת של סיוע הומניטרי. בשלב השני, במקביל למאמצי השיקום בעזה, יש להגיע להסדר קבע להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בצד ישראל. רק שלום צודק ימנע את ההסלמה הבאה ויאפשר לשני העמים חיים בביטחון ובשגשוג.

שמואל אורניץ

שישה חודשים חלפו מאז ההכרזה על הפסקת האש בעזה, אך הסבל הכבד של תושבי הרצועה נמשך. הפצצות אוויריות, הפגזות ארטילריות וירי נמשכים. לפחות 32 פלסטינים נהרגו בידי ישראל מאז תחילת אפריל. לפי משרד הבריאות הפלסטיני, מאז ההכרזה על הפסקת האש נהרגו ברצועה לפחות 750 פלסטינים ויותר מאלפי נפצעו.

בין ההרוגים האחרונים היו רתאג' רהאן, תלמידה בכיתה ג', שנהרגה ביום חמישי, 9.4, כשחיללים פתחו באש על מחנה האוהלים הצפוף בבית לאהיא בו שכן בית הספר שלה. יום קודם לכן נהרג בעיר עזה מוחמד ושאה, עיתונאי אל-ג'זירה. בעקבות מותו פרסמה ישראל הצהרה לפיה ההרוג היה פעיל חמאס. ושאה הוא העיתונאי הפלסטיני ה-294 שהרגה ישראל מאז 7 באוקטובר 2023, בהתאם לנתוני נציבות זכויות האדם של האו"ם.

"הרפוס הבלתי-פוסק של מעשי ההרג משקף זלזול בחיי הפלסטינים", אמר נציב זכויות האדם של האו"ם, וולקר טורק. "בעשרת הימים האחרונים, פלסטינים עדיין נהרגים ונפצעים במה שנותר מבתיהם, במחסות ובאוהלים של משפחות עקורות, ברחובות, בדרכים, בכלי רכב, במרפאה ובכיתה", הוסיף.

כוחות הצבא ממשיכים להרוג פלסטינים בשל קירבתם לקו הצהוב – הקו בו התייצבו כוחות הכיבוש בעקבות הפסקת האש, שלעתים כלל אינו מסומן בשטח. "פגיעה באזרחים שאינם לוקחים חלק בלחימה היא פשע מלחמה, ללא קשר לקרבתם לקו המגע", הדגיש טורק.

סבלם של הפלסטינים מוחרף בשל המגבלות החמורות שהטילה ישראל על כניסת סיוע הומניטרי לרצועה והרס של תשתיות אזרחיות. הסחורה שנכנסת לעזה רחוקה מלספק את צרכי האוכלוסייה, ולרוב תושבי הרצועה עדיין אין גישה לכמויות מספיקות של מים ומזון. לפחות 1.7 מיליון בני אדם עדיין חיים במחנות עקורים, ורבים מהם חיים באוהלים החשופים לאיתני הטבע וללא גישה לתשתיות או לשירותים חיוניים.

מאז תחילת המתקפה האמריקאית-ישראלית על איראן המצב הדרדר אף יותר. בשבועיים הראשונים של חודש מרס, פחתה כניסת המשאיות לעזה ב-80% והמחירים של מוצרי הבסיס הרקיעו שחקים. מעברי הגבול נסגרים לעתים קרובות והפינויים הרפואיים אל מחוץ לרצועה נעצרו.

ההכרזה הגרנדיוזית של טראמפ בדבר "מועצת השלום", שבחסותה הוקמה ממשלה טכנוקרטית לניהול עזה, הניבו מעט מאוד שינויים בשטח. למרות הכרזות חוזרות ונשנות של חמאס כי הארגון מוכן למסור את השלטון ברצועה לידי

מחקר חדש על כלי התקשורת המרכזיים בישראל חושף התקשורת מוטה לטובת הממשלה

החשיפה הגדולה באופן יחסי לשאר הערוצים שנתן ערוץ 12 לאופוזיציה, מקורה כנראה בחרם של שרים וחברי כנסת מן הקואליציה על הערוץ, בעקבות תחקירים של הכתבים יוסי מזרחי ועמרי מניב, שחשפו מעשי שחיתות במשרדי הממשלה.

ראש הממשלה תופס את המקום הראשון בטבלת החשיפה עם 6,548 דקות שידור בתקופה שנבדקה. הפוליטיקאי במקום השני הוא שר האוצר בצלאל סמוטריץ', יו"ר מפלגת הצינונות הדתית, עם 1,963 דקות שידור. אחריו, במקום השלישי, נמצא השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר, יו"ר מפלגת עוצמה יהודית, עם 1,693 דקות שידור.

פער משמעותי נמצא גם במידת החשיפה בה זוכים פוליטיקאים גברים, לעומת תת-החשיפה לפוליטיקאיות נשים. מתוך 50 הפוליטיקאים הראשונים בטבלת החשיפה בתקשורת, רק 12 הן נשים. אישה אחת בלבד הגיעה לעשירייה הפותחת: שרת התחבורה מהליכוד מירי רגב, שזכתה ב־881 דקות שידור. האישה הבאה בטבלה, במקום ה־12 עם 742 דקות שידור, היא חברת הכנסת טלי גוטליב. גם כאן מדובר בעדות עצובה לחוסר האחיות של התקשורת הישראלית, המעניקה חשיפה משמעותית כל כך לפוליטיקאית מתלהמת ומסיתה, המפיצה תיאוריות קונספירציה זדוניות.

נתניהו נחלש בסקרים לאחר הפסקת האש

גוש נתניהו נחלש משמעותית ביממה שלאחר הפסקת האש עם איראן. כך עולה מסקר דעת קהל ששודר בשבוע שעבר במהדורת החדשות של ערוץ 13. אילו הבחירות היו נערכות באותו יום, המפלגה הגדולה ביותר הייתה הליכוד עם 22 מנדטים (כעת 32 בכנסת), ירידה של 3 מנדטים לעומת הסקר הקודם. מנגד, מפלגתו הימנית של רה"מ לשעבר נפתלי בנט עולה ב־3 מנדטים ונצמדת לליכוד עם 21 מנדטים.

המפלגה השלישית בגודלה לפי הסקר היא של גדי איזנקוט, שיורדת במנדט ל־12, ואילו עוצמה יהודית עולה מ־9 מנדטים בסקר הקודם ל־10 בנוכחי. ש"ס יציבה עם 10 מנדטים, כמו גם יהדות התורה עם 7, ישראל ביתנו עם 8 ורע"ם עם 5.

הציונות הדתית מתחזקת ל־5 מנדטים לעומת 4 במהלך המלחמה, וגם הדמוקרטים של יאיר גולן עולים במנדט אחד ל־8. יש עתיד נחלשת במנדט ומתייצבת על 6, כמו גם חד"ש תע"ל, המאבדת מנדט לעומת הסקר הקודם ומקבלת 6 מושבים בכנסת. לא עוברות את אחוז החסימה: כחול לבן של בני גנץ, המילואימניקים של יעזו הנדל ובל"ד.

הסקר גם בדק את דפוסי ההצבעה אם וכאשר חד"ש והמפלגות הערביות ירוצו ברשימה משותפת. במקרה כזה תקבל הרשימה המשותפת 16 מנדטים, ירידה של מנדט לעומת הסקר הקודם. בתרחיש הזה מפת הגושים משתנה מעט: גוש נתניהו יורד במנדט נוסף ונותר עם 53 מנדטים בלבד, וגם גוש מתנגדי נתניהו יורד ל־51 מנדטים, כאשר בתוך הרשימה המשותפת בסיעה השלישית בכנסת.

כלי התקשורת המרכזיים בישראל מוטים פוליטית באופן משמעותי לטובת קואליציית הימין הקיצוני של נתניהו – כך עולה מנתוני חשיפה תקשורתית של חברת יפעת, שהוזמנו בידי פורום "מיקרופון לכולם" ופורסמו באתר "העין השביעית". ההטיה לטובת הקואליציה הנוכחית ניכרת הן בחשיפה הכללית, הגדולה פי כמה וכמה מן היחס שבין הקואליציה והאופוזיציה במציאות או מנתוני הפופולריות של הקואליציה; הן בחשיפה בצמרת הטבלה, שממנה נעדרים כמעט לגמרי נציגי האופוזיציה; ובולטת במיוחד במהדורות החדשות המרכזיות – הבימות החשובות ביותר של שידורי האקטואליה.

עוד עולה מהנתונים כי בצד אישוש נוסף להדרה מדאיגה של נשים וערכים מן הייצוג הפוליטי בתקשורת המרכזית, אלה עומדים בסתירה גמורה לטענות חוזרות ונשנות מצד נתניהו עצמו, שלפיהן התקשורת המרכזית עוינת אותו כביכול. הנתונים תואמים גם את הסקירות השונות שהתפרסמו ב"העין השביעית", על האופן שבו התקשורת המרכזית משרתת באופן עקבי את המסרים והאינטרסים של ראש הממשלה בנימין נתניהו, ובייחוד של שריו הגזענים.

הנתונים כוללים את כלל ההופעות של חברי הכנסת והשרים בכלי התקשורת המרכזיים בתקופה שבין 1 בנובמבר 2025 ל-16 בפברואר 2026. כלי התקשורת שנבדקו הם כאן 11, קשת 12, רשת 13, כאן רשת ב' וגלי צה"ל. בסך הכול נבדקו 137 פוליטיקאים: חברי כנסת, שרים וראשי מפלגות שאינם ח"כים, כגון יאיר גולן, נפתלי בנט וגדי איזנקוט.

הממצא העיקרי העולה מן הבדיקה: הקואליציה של הימין הקיצוני זוכה ב־68% חשיפה בתקשורת המרכזית, לעומת 32% בלבד שמקבלת האופוזיציה. חברי הממשלה זוכים מטבע הדברים בחשיפה גדולה יותר בתקשורת, אך הפער גדול פי כמה משיעור חברי הקואליציה בפועל (57%). מדובר בחוסר איזון מובהק שמגביל את יכולת חברי האופוזיציה להשמיע את קולם ולהפיץ את מסריהם, ומעניק יתרון ברור לחברי הקואליציה בקידום סדר היום שלהם.

ממצא חדר-משמעי זה סותר את טענת ראש הממשלה, מקורביו ותומכיו, שלפיה התקשורת הישראלית מתנכלת לנתניהו, רודפת אותו ועוינת את שלטון הימין. טענה זו מזינה קמפיין רחב-ממדים של מערך התעמולה של נתניהו נגד התקשורת הישראלית. קורבן מרכזי של קמפיין ההכפשה הוא השידור הציבורי, המואשם תדיר בידי קואליציית נתניהו בהטיה פוליטית ונמצא תחת איום סגירה מתמיד מצד הממשלה.

אך כאשר בוחנים את הנתונים, מגלים כי כלי התקשורת הפחות מאוזן הוא אכן ערוץ כאן 11 של תאגיד השידור, אלא שחוסר האיזון הוא דווקא לטובת קואליציית נתניהו: החשיפה הנמוכה ביותר לאופוזיציה (27%) והגבוהה ביותר לקואליציה (73%) היא בכאן 11. בצד כאן 11, נתניהו מרבה לתקוף באופן מסורתי את ערוץ 13 ולהאשימו בשירות יריבו הפוליטיים ו"השמאל". אלא שערוץ 13 הוא הערוץ השני, אחרי כאן 11, בהענקת חשיפת יתר לקואליציה: 70% מול 30%. אחרי כאן 11 וערוץ 13 מגיעים שני הערוצים המרכזיים הנוספים של השידור הציבורי: כאן ב' וגלי צה"ל, עם 68% חשיפה לקואליציה.

דו"ח: כן נראית הרעבת עזה

עקורים בתור למטבח צדקה במחנה נציזאת (צילום: וואפא)

"תמותה זו, של לפחות 463 בני אדם, התרחשה בעיקר בשני פרקי זמן של מחסור קיצוני במיוחד: תחילת 2024, בהקשר של המחסור המצטבר בתחילת המלחמה, ואמצע 2025, לאחר מצור מוחלט של חודשיים וחצי. יחד עם זאת, נתוני התמותה האלו בהכרח חלקיים – כי הם לא כוללים את מי שמתו הרחק מבתי החולים ולפיכך לא נספרו".

מעבר למספרים, הרעב והחסורים התזונתיים המתמשכים גרמו תוצאות שקשה יותר למדוד. רופאים שעבדו ברצועה דיווחו על החלמה איטית מפציעות, מניתוחים וממחלות, וזאת כפועל יוצא מתת-תזונה מתמשכת ומחסור בוויטמינים ובמינרלים. חסרים תזונתיים אלה משפיעים במיוחד על תינוקות וילדים, חולים במחלות כרוניות ופצועים.

הדו"ח כולל גם עדויות של פלסטינים שסיפרו על חייהם תחת מדיניות הרעבה. בעדותו של מאלכ, פלסטיני מעזה, שנמסרה באפריל 2025, נאמר: "ראיתי היום ילדה שהרביצה לאחותה הקטנה. מייד תפסתי את ידה כדי לעצור אותה ושאלתי אותה למה היא הרביצה לה. היא ענתה: 'כי היא גנבה חצי כיכר לחם ואכלה אותו לבד, וזה היה הלחם האחרון שהיה לנו והסכמנו בינינו שאמא תחלק אותו'. לקחתי אותה איתי לאוהל שלי ונתתי לה את שאריות האוכל שהיו לי. היא התקרבה אליי ושאלה בכיישנות: 'אתה יכול להיות אבא שלי במקום אבא שנהרג ותביא לנו אוכל כל יום?'".

עזה היא הסטנדרט החדש

בסיום הדו"ח מדגישים המחברים: "הרעבה היא פשע מלחמה על פי החוק הבינלאומי. הרעבה הייתה גם אחד הנימוקים בהם השתמש בית הדין הבינלאומי הפלילי כשהוציא צווי מעצר נגד ראש הממשלה בנימין נתניהו ושר הביטחון לשעבר יואב גלנט. למרות ששורה ארוכה של ארגונים בינלאומיים התריעו לאורך השנתיים וחצי האחרונות כי עזה שרויה ברעב כבד, מדינות העולם הגיבו על פי רוב במשיכת כתפיים". "היום, המחסור הממושך של מזון ברצועה בקושי מגיע לחדשות – הרי כבר ראינו דברים חמורים ממנו. ההשלכות של מציאות זו חורגות מעבר לעזה. הסטנדרטים של התנהלות בעת מלחמה שהתגבשו בעקבות זוועות מלחמות העולם מתפוררים לאבק נגד עינינו. עזה הופכת להיות הסטנדרט החדש", הוסיפו.

א. בן יאיר

לקריאת הדו"ח המלא:

[/https://bearing-witness.com/he/starvation-story-2](https://bearing-witness.com/he/starvation-story-2)

בחודש שעבר, בין האזעקות והטילים מאיראן, פורסם דו"ח מפורט שחיברו שני חוקרים ישראלים על הרעב ואספקת המזון ברצועת עזה מאז אוקטובר 2023. הדו"ח, פרי מחקר משותף של ד"ר לי מרדכי ופרופ' ליאת קוזמא – שני היסטוריונים מהאוניברסיטה העברית בירושלים – שופך אור על מדיניות הרעבה שנוקטת ישראל ברצועת עזה במהלך שנתיים וחצי של מלחמה.

הדו"ח משחזר בפירוט ובעזרת גרפיקה משוכללת את הכרוניקה של המצור ושל הגבלת אספקת המזון של תושבי הרצועה, ובוחר את מדיניות הרעבה מכל צדדיה: מהתבטאויות של שרים וחברי כנסת בישראל, עבור בהשלכות על חייהם של תושבי עזה ועד התגובות (או היעדרן) מצד גורמים ברחבי העולם.

המחברים מציינים כי מאז 2007 מטילה ישראל על רצועת עזה מצור, במסגרתו מגבילה ישראל את אספקת המזון לרצועה. לדבריהם "במהלך המלחמה, שליטה זו הביאה לכדי הרעבה של ממש, והביאה למותם של לפחות 450 בני אדם, רבים מהם ילדים. מטרתה המוצהרת של מדיניות הרעבה הייתה להפעיל לחץ על חמאס: אין ראיות לכך שמדיניות זו הצליחה במטרתה, אבל יש ראיות רבות לכך שהיא הביאה את הרצועה לרעב חסר תקדים במדינו".

מרדכי וקוזמא מציינים כי מדידת מצב התזונה של שני מיליון בני אדם אינה אפשרית בתנאי מלחמה פעילה: "לבתי החולים מגיעים מקרי החירום החמורים ביותר. המרפאות הקיימות מתנהלות בתנאי שדה, ולעקורים הרבים קשה להתנייד אליהן". לכן הנתונים של מערכת הבריאות בעזה מספקים תמונה חלקית בלבד של תנאי הרעב. מקור נוסף הוא הדו"חות של ארגון המזון העולמי, שהתבססו על ניטור מחירים של מוצרי מזון בסיסיים ועל עריכת סקרים תקופתיים של אלפי משפחות, המבוססים על שאלות בסיסיות בנוסח: מתי אכלת לאחרונה חלבונים מהחי? כמה פעמים בחודש האחרון הלכת לישון רעב?

הצהרת כוונות

אחד הפרקים בדו"ח מוקדש להתבטאויות של בכירים ישראלים בדבר הגבלת המזון לעזה. בחלק זה נכללים 20 ציטוטים של שרים, חברי כנסת ואחרים, מהם עולה כי הרעבת עזה היא פעולה לגיטימית ואף רצויה. בחלק זה מככבים שר הביטחון לשעבר יואב גלנט ("לא יהיה חשמל, לא יהיה מזון, לא יהיה דלק – הכל סגור. אנחנו נלחמים בחיות אדם ואנחנו נוהגים בהתאם"); השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר ("יש להפציץ את מאגרי המזון והסיוע", "אין שום סיבה שלעזה ייכנס גרם אחד של מזון"); שר הביטחון ישראל כ"ץ ("לא יקבלו טיפת מים", "מניעת הסיוע ההומניטרי היא אחד מכלי הלחץ המרכזיים"); ואחרים.

כאשר מתייחסים לכל התבטאות כזו בנפרד, תמיד יש מי שטוענים כי הדברים אינם משקפים מדיניות רשמית – במיוחד כאשר מדובר בהתבטאות של ח"כ מהספסלים האחוריים בקואליציה. אך כובד משקלן המספרי של העדויות לא מאפשר להכחיש. ממאגר הציטוטים העשיר עולה תמונה מרשיעה של ההנהגה הישראלית, אשר פעלה במכוון וביודעין ליצירת תנאים של אסון הומניטרי ברצועת עזה.

הדו"ח קובע: העדר הנגישות למזון הובילה לתמותה מרעב

מפגינים נגד המלחמה באיראן ובלבנון, 4.4 (צילום: ערן טורבינו)

מסרבות לקבל את המלחמה כגורל

כי ביטחון לא יבוא ממלחמה. ביטחון לא יבוא מחיסולים. ביטחון ודאי לא יבוא מהמשך השליטה הצבאית במיליוני פלסטינים, שחיים כאן ללא זכויות באותה מולדת. ביטחון יכול לצמוח רק מתוך שלום, ושלום יכול לצמוח רק מתוך שוויון.

אבל כדי להגיע לשם אנחנו חייבים להביט בעיניים פקוחות על מה שהוביל אותנו למעגל הזה. מלחמה זו אינה רק תגובה לאירוע כזה או אחר. היא תוצאה של תפיסה עמוקה של עליונות, עליונות שיש לה שתי פנים. מצד אחד האמונה שיש עם שהוא טוב יותר, זכאי יותר, חשוב יותר; ומצד שני האמונה שאנחנו נרדפים לנצח, שאין לנו ברירה אלא לחיות על החרב. אז לא! שתי האמונות האלה יחד יוצרות מציאות שאין בה אופק, רק מצב חירום. הגיע הזמן לומר שמצב החירום של ישראל לא החל ב-7 באוקטובר, ובטח לא בדיבורים על האיום האיראני. הוא איתנו מאז 1948. במשך שנים אמרו לנו שזה הכרחי. שאפשר להיות דמוקרטיה ולשלוט על מיליוני פלסטינים חסרי זכויות, שאפשר לרצות שלום ולהמשיך להחזיק בעליונות.

אז לא! זה לא עובד וזה אף פעם לא עבד. והיום אנחנו רואים את התוצאה. בגדה המערבית מתרחשת נכבה. נישול אלים וטיהור אתני מאורגן. בעזה הרס והרג והמשך ההשמדה. וכאן ההפיכה המשטרית נמשכת בזמן שילדינו רצים באזעקות למקלטים ודור נוסף גדל על פחד. אבל אנחנו מסרבות לקבל את זה כגורל. יש דרך אחרת: לא עוד גאווה רגעית של כוח, לא עוד אשליה של שליטה. במקום זה אומץ: אומץ לבחור בשוויון ולדמיין עתיד אחר, משותף. לבחור בשלום. כל עוד לא נפתור את השליטה בעם אחר לא נחיה את החיים הבטוחים והטובים שאנו מייחלות להם.

כי בין הירדן לים ישנם שני עמים שחולקים אותה מולדת, ואף אחד מאתנו לא הולך לשום מקום. רק הסדרים של שלום ושוויון יכולים לפתוח פתח לחיים אפשריים, רק הם יכולים לתת לנו אופק פוליטי אמיתי. וזה מתחיל בכך, גיבורות וגיבורים, בהחלטה אחת פשוטה ואמיצה: להפסיק את המלחמה ולדרוש שלום.

גיבורות וגיבורים, אנו עומדות ועומדים כאן 40 ימים מתחילת המתקפה על איראן, בזמן הפסקת האש הבלתי-יציבה. צריך לומר את האמת בפשטות: את המלחמה חייבים לעצור עכשיו. לא משום שלא השיגה את מטרתה, אלא כי לא הייתה צריכה כלל להתחיל. היא צריכה להיפסק לא כי האמריקאים לוחצים עלינו, אלא כי כל יום נוסף שלה הוא עוד אובדן של חיים, עוד העמקה של השנאה, עוד התרחקות מאפשרות לחיות כאן יחד.

אני מייצגת את עשרות ארגוני השלום הערביים והיהודיים שהפגינו כאן נגד המלחמה כבר מהשבוע הראשון של המתקפה על איראן. התפקיד שלנו הוא לא רק לעצור את המלחמה הזאת, אלא לעצור גם את המלחמה הבאה. את הסבב הבא, את מלחמת הנצח שמוכרים לנו כגורל.

טקס הדלקת המשואות לישראל צודקת ושוויונית

טקס הדלקת המשואות לישראל צודקת, שוויונית וראויה, שמארגנת תנועת יש גבול, יתקיים זו השנה ה-29 ביום שלישי הקרוב בשעה 19:45 בכיכר על שם אמיל גרינצווייג, מול משרד ראש הממשלה בגבעת רם בירושלים. מיש גבול נמסר: "גם השנה, שנת ה-78 למדינה ולנכבה, אנו שמחים לכבד מגיני ומגינות זכויות אדם הנאבקים ונאבקות נגד האפרטהייד, פשעי המלחמה והדיכוי בשטחים הפלסטיניים הכבושים".

מדליקי המשואות השנה הם מופיד אבו סוילם (פעיל חברתי בנגב), שקד ארד (משנים כיוון), עו"ד גונן בן יצחק (מערך עוטף עזורים), יובל גרין (סרבן מלחמה, יש גבול), סיגל הררישוקרון (מסתכלים לכיבוש בעיניים), יפעת מוהר (פורום המשפחות השכולות הישראלי-פלסטיני), סולאפה מח'ול (רכזת שותפה של שותפות השלום), אילה מצגר (פעילה במאבק להשבתם של החטופים), שהם סמיט (סופרת ילדים ופעילת שלום), רון פיינר (סרבן מלחמה, חיילים למען החטופים), יובל פלג (סרבן שירות, מסרבות), עמרי עברון (רכז שותף של שותפות השלום) ודניאל רוקיהלום (סרבן כיבוש, יש גבול). ליווי מוזיקלי: דני אמיר ואילנה צברי.

יעל ברדה

מדבריה בהפגנה בכיכר הבימה, תל אביב, 11 באפריל

הצבא ניצח וכולנו הפסדנו

רוחני לצבא ("בית היוצר לנשמת האומה המתחדשת", ככה תיאר אותו בן גוריון). במשך שנים רבות התפקיד הרוחני הזה איפשר לנו לאהוב בעוצמה את הצבא ולהאמין שאנחנו לא מיליטריסטים. אבל ההילה הרוחנית הזאת הולכת ונעלמת. היא עוד מתגלה בהתפעלות הרווחת מההקרבה של בני הצינונות הדתית, כלומר מהחיבור הישיר בין צבא ודת. אבל במלחמה האחרונה גם לזה כבר לא היה שום זכר. איך אהבנו את הצבא עכשיו? אהבנו את העוצמה, את הדיוק, את הטכנולוגיה המתקדמת, את יכולות ההרס. כי למה לאהוב את הצבא דרך התפקיד הרוחני שלו, כשאפשר לאהוב אותו כמו שהוא?

יום אחרי ההכרזה על הפסקת האש התראיין אחד משרי הממשלה ברדיו. הוא ענה לביקורות על המלחמה: "צריך לזכור שעצם זה שנלחמנו יחד עם המעצמה הגדולה בעולם זה כבר הישג". במלים אחרות: המלחמה עצמה היא ההישג. מי שעבד במשך המלחמה אחרי פרשנים צבאיים מטעם עצמם בפייסבוק לא צריך להיות מופתע. "היום ה-30 למלחמה: 1,000 חימושים הוטלו באיראן". בפייסבוק, המילה "שלום" היא כיום לרוב חלק מבדיחה (מישהו כותב בתגובה סרקסטית: "אז אול ננסה לעשות שלום עם הערבים?" – איזה בידור). שואלים: הפסדנו? ניצחנו? יכול להיות שגם בישראל וגם באיראן הפסדנו. הצבא ניצח ואנחנו הפסדנו.

נועם ירון

בזמן המלחמה, ביפו בחרו בדו-קיום

לא הדרך שבה נסתיימה המלחמה היא הסיפור. לא ההצהרות הרשמיות ולא נאומי הניצחון. השאלה המהותית היא מה קרה בין האנשים ואיך התנהל השיח. מי שזוכר את מאי 2021 זוכר היטב: בערים המעורבות שלטו אלימות, פחד וקריסה של האמון הבסיסי בין שכנים. יפו הייתה אז סמל של שבר ופצע.

והנה, בימי המלחמה האחרונה קרה דבר אחר. לא בזכות מדיניות ממשלתית ולא כתוצאה מהיערכות מוסדית, אלא למרות כל אלה. בזמן אזעקות ואי-ודאות, נוצרה מציאות אזרחית שונה בזכות עבודה עיקשת של עמותת כולנא יאפא – ערבים ויהודים יחד. אנשים לא שאלו "מי אתה?" אלא "האם אתה בסדר?". דלתות נפתחו ללא היסוס, בתים פרטיים הפכו מרחבים מוגנים מאולתרים, ועזרה הוגשה ללא בדיקת זהות, לאום או דעה פוליטית. זו לא הייתה סיסמה של דרקים, אלא פעולה יומיומית של אחריות הדדית.

הפעור בין מה שקרה ב-2021 לבין מה שקורה היום אינו מקרי. הוא תוצאה של עבודה קהילתית עקבית, יוזמות מקומיות ואנשים שבחרו לא להיכנע לפחד ולהסתה. ובכל זאת, אסור להתבלבל: המציאות הפוליטית לא השתנתה מהיסוד. המתחים קיימים, האפליה לא נעלמה והחדשנות עדיין מרחפת.

דווקא משום כך, מה שקרה ביפו חשוב כל כך. הוא מוכיח שהחברה האזרחית מסוגלת לייצר מציאות אחרת גם כשהמערכות הגדולות נכשלות. המלחמה הזאת הותירה כאב עמוק, אך גם סימנה כיוון: כאשר האזרחים בוחרים זה בזה, הם מייצרים עוצמה שאין למלחמות מענה מולה.

עומר סיקסק

יום רביעי בבוקר: ערוצי הטלוויזיה עסוקים בשאלה אם ניצחנו או הפסדנו במלחמה עם איראן. מומחה לאיראן מפרש: המשטר באיראן ניצח, והמדינה, הארץ, העם, הפסידו. ואני שואל את עצמי: ובישראל? ובארצות הברית? האם גם אצלנו המשטר ניצח והעם הפסיד?

בעצם, זה מצב די רווח בהיסטוריה: המשטר מנצח והעם מפסיד. לא תמיד, אבל גם לא מעט פעמים. במדינות דמוקרטיות, לכאורה, אי אפשר להבדיל בין המשטר לבין המדינה, הארץ, העם. המשטר, להבדיל מהשלטון, אמור להיות המסגרת המוסכמת על כולם: הכללים שבמסגרתם מחליטים מי שולט, ובמסגרתם מי שנמצא בשלטון שולט. לכאורה. בישראל ובארצות הברית זה כבר לא בדיוק המצב, כי המסגרת המוסכמת כבר לא קיימת: השלטון לא אוהב אותה. השלטון שואף להיות משטר.

אנחנו כמובן לא איראן. באיראן ברור מהו "המשטר". אפשר להצביע ולומר: זה המשטר. הארגון הזה, האיש הזה, הם מהמשטר. בישראל ובארצות הברית זה לא המצב, אבל כשמסתכלים בטלוויזיה נדמה שאפשר להתחיל לראות את המשטר. באחד הערוצים מופיע איש צבא שזכה פעם בתוכנית הריאליטי "השגריר". כלומר הוא לא בדיוק איש צבא, אבל הוא לובש מדים ויש לו תפקיד בצבא. התפקיד שלו בצבא זה להופיע בטלוויזיה. הוא מסביר שחשוב לא להיכנס לשאננות. "אפשר לצאת להתאוורר מדי פעם", הוא אומר, אבל חשוב לשמור על זהירות (תודה באמת, אדוני השגריר-סלבריטי-חייל). אולי הטלוויזיה היא חלק מהמשטר. לא בדיוק. הטלוויזיה משמיעה גם הרבה טרוניות מוצדקות. כתבת אחת אומרת: "אף אחד מהדרג המדיני לא דיבר עם התושבים בצפון ואמר להם למה הם צריכים לצפות". אולי הייתה צריכה לומר: "אף אחד מהמשטר לא דיבר עם התושבים"?

רוב דברי הביקורת בתקשורת ממוסגרים ככה: "חייבים לזכור שההישג הצבאי הוא עצום, אבל...". כדי לבקר את השלטון צריך קודם להודות לצבא. אז אני שואל את עצמי: אם משטר הוא המסגרת המוסכמת על הכל, אז אולי בישראל בעצם שורר משטר צבאי? לוגיקה פשוטה, ומסקנות לוגיות אי אפשר להתחמק גם כאשר הן מתנגשות עם מה שנדמה לנו שאנחנו יודעים. במיוחד כאשר הן מתנגשות איתו. בישראל כל מלחמה היא מלחמת אין ברירה, כי למשטר אין ברירה חוץ ממלחמה. מהו המשטר הזה? זה לא בדיוק השלטון הנוכחי, אף שהשלטון הוא חלק ממנו. הצבא הוא חלק נוסף ולפעמים גם הטלוויזיה. יש ביניהם מתיחויות. זה לא גוף אחיד. אבל גם במשטר באיראן יש מתיחויות בין ההנהגות הדתיות והצבאיות.

מומחים אומרים שהמשטר באיראן כבר השתנה. האיזון בין משמרות המהפכה להנהגה הדתית הופר, ומשמרות המהפכה פונים לכיוון של דיקטטורה צבאית. שלטון צבאי במקום שלטון דתי. אפשר לשער שזה שלטון צבאי עם להט דתי. קשה להאמין, למשל, שזה שלטון שיוותר על האיבה לישראל. כלומר זה לא בדיוק שלטון צבאי במקום שלטון דתי, אלא גרסה צבאית של דת. ימים יגידו, אבל בינתיים זה נראה דבר יתגר גרוע מהמשטר הקודם.

אנחנו כמובן לא איראן, ובדיוק בגלל זה צריך להשוות (הרי מה הטעם להשוות דברים דומים?). בישראל יש תהליך דומה המתחולל כבר הרבה מאוד זמן. בישראל תמיד היה תפקיד

קורבנות המלחמה במפרץ - מהגרי העבודה

מהגרי עבודה פקיסטניים בדובאי (צילום: רשתות חברתיות)

הראשון של חודש מרס. ככל שהמלחמה נמשכת, עוד עובדים עוזבים. אך ההשלכות הכלכליות של המלחמה מורגשות לא רק במדינות המזרח התיכון, אלא גם בארצות מוצאם של מהגרי העבודה.

משבר באסיה

עשרות מיליונים בדרום ובדרום-מזרח אסיה תלויים בכספים ששולחים עובדים אלה מדי חודש אל המשפחות שהשאירו במולדת. בשנת 2025 בפיליפינים, סך הכספים ששלחו מהגרי עבודה לבני משפחותיהם הגיע ל-39.6 מיליארד דולר – יותר מ-7% מהתמ"ג. בשנת 2024 העריך הבנק העולמי את ההכנסות של הודו מכספים אלה ב-129 מיליארד דולר. בנפאל, שרבים מאזרחיה עובדים במפרץ, ההכנסות ממקור זה היו בשנת 2024 26% מהתמ"ג. לכן, בצד משבר הדלק ועליית המחירים המושפעים מתשומות האנרגיה, מלחמה ממושכת באיראן עלולה לחולל משבר כלכלי חמור גם באסיה.

לאור הצמצום במהגרי העבודה במפרץ ערכה הקונפדרציה הבינלאומית של איגודי העובדים (ITUC) דיון בהשתתפות נציגי העובדים בבחריין, בעיראק, בכווית, בלבנון, בעומאן, בפלסטין ובתימן. בתום הדיון פרסמה הקונפדרציה הודעה המגנה בחריפות את התוקפנות של כל הצדדים בסכסוך וקוראת לכיבוד החוק הבינלאומי וריבונותן של מדינות האזור. לפי ההודעה, "מהגרי העבודה עומדים בקו החזית של המשבר. רבים מהם חשופים לשיטות המגבילות את חופש התנועה שלהם ומונעות מהם ייצוג איגוד-מקצועי עצמאי. חוזי העבודה שלהם עלולים להיות מבוטלים ללא פיצויים, והם חשופים להלנת שכר ואף לגירוש".

הקונפדרציה סבורה כי "לא ניתן להפריד בין הגנה על השלום להגנה על הצדק החברתי. לא ניתן לבנות יציבות אמיתית על דיכוי, אי-שוויון וחוסר ביטחון כלכלי. כבודם של העובדים, הגנה על זכויות העבודה וחזיון ההשתתפות הדמוקרטית הם עמודי התווך של כל שלום בר-קיימא. אסור להפוך את העובדים לקורבנות השקטים של סכסוכים גיאוגרפיים".

אסף טלגם

בתחילת המתקפה האמריקאית-ישראלית על איראן הבטיח דונלד טראמפ כי מדינות המפרץ "יהיו מעורבות מעט מאוד". תוך 48 שעות, איראן פגעה בכל אחת ממדינות המפרץ. גורדי-שחקים מפורסמים בדובאי נפגעו; שדה התעופה הבינלאומי בכווית הופצץ; שריפות פרצו ליד מלונות יוקרה בדוחא; ובית זיקוק הנפט הגדול ביותר בערב הסעודית הוצא מכלל פעולה. יצוא הנפט של מדינות המפרץ משותק בשל חסימת מצרי הורמוז, וגם מגזרי התיירות והפרויקטים להקמת חוות שרת בינה מלאכותית ספגו מכה קשה ממנה לא ישתקמו במהרה. איראן שיגרה לעבר מדינות אלה הרבה יותר טילים וכתב"מים מאשר שיגרה לעבר ישראל – פי ארבעה יותר טילים ופי 20 יותר כתב"מים.

שלא במפתיע, שליטי המפרץ כועסים מאוד על טראמפ ועל ישראל. החסות האמריקאית, שנקנתה בכסף רב המרפד את הכיס הפרטי של הנשיא טראמפ ושל בני משפחתו, לא הגנה עליהם מטילים ומנחילים כתב"מים מאיראן. איחוד האמירויות – המדינה שהובילה את "הסכמי אברהם" מול ישראל – אפילו החזירה את שגרירה מתל אביב במחאה על הפתיחה במלחמה. אך לא רק שליטי המפרץ העשירים כקורח משלמים מחיר. כמו בכל מלחמה, הראשונים להיפגע הם העניים והמוחלשים ביותר. במדינות המפרץ – כווית, בחריין, קטאר, איחוד האמירויות, ערב הסעודית ועומאן – אלה בראש ובראשונה מהגרי העבודה.

מיליוני עובדים זרים

בישראל עובדים כיום כ-30 אלף אזרחי הפיליפינים, אך במדינות המפרץ מדובר במאות אלפים. לצידם עובדים תשעה מיליון אזרחים הודים. לפי ארגון העבודה הבינלאומי, מהגרי עבודה הם בין 76 ל-95 אחוזים מכוח העבודה במדינות המפרץ. במגזר הפרטי בכווית ובקטאר, לדוגמה, מהגרי העבודה הם 95% מהמועסקים במגזר הפרטי. למעשה, מהגרי עבודה הם רוב האוכלוסייה בכל מדינות המפרץ לבר מערב הסעודית ועומאן. בכווית, אזרחי המדינה הם פחות מ-15% מתושביה, ואילו באיחוד האמירויות ובקטאר האזרחים הם פחות מ-15% מהאוכלוסייה.

כלכלת מדינות המפרץ תלויה לחלוטין במהגרי עבודה, המתרכזים בעיקר בענפי הבניין והשירותים. ענפים אלה מתאפיינים במפרץ בשכר נמוך, בהתעמרות מצד המעסיקים ובהיעדר תנאים סוציאליים בסיסיים כמו דמי אבטלה, ביטוח בריאות או פיצוי בגין תאונות עבודה. שלא במפתיע, המעסיקים ברובם אינם דואגים לאמצעי מיגון עבור עובדיהם הזרים, אשר נאלצים להסתתר במחסות מאולתרים.

גם ישראל היא מדינת יעד של הגירת עבודה – וביתר שאת מאז מלחמת ההשמדה בעזה. בישראל נמצאים כיום כרבע מיליון מהגרי עבודה, העובדים בעיקר בענפי הבנייה, הסייעוד והחקלאות. בעקבות 7 באוקטובר 2023, שללה ישראל היתרי כניסה ממאה אלף עובדים פלסטינים. במקום זאת חתמה ממשלת נתניהו על הסכמים עם הודו, במסגרתם הגיעו לארץ כ-25 אלף עובדים. בהמשך אמורים להצטרף אליהם 50 אלף עובדים נוספים. ההסכמים הם במסגרת הידוק היחסים בין ממשלות הימין הקיצוני בישראל ובהודו, ומתבססים על סחר בנשק וגם על הסכמי הבאת עובדים זולים ו"לא פוליטיים".

עזיבה המונית של עובדים אלה תגרום שיתוק של החיים הכלכליים ושל התפקוד השוטף של המשק במדינות המפרץ. מאז פרוץ המלחמה, עשרות אלפי עובדים כבר חזרו הביתה – 52 אלף פועלים הודים עזבו את איחוד האמירויות בשבוע

בעקבות הספר "כשלי הפרוגרסיביות"

פעילי אמנסטי אינטרנשיונל בניו זילנד מפגינים למען ילדי עזה. מחבר הספר, לשעבר סמנכ"ל התוכן של הסניף הישראלי של הארגון, מבקר את הארגון העולמי על "קידום נרטיב חד צדדי של הסיטואציה בישראל ובשטחים הכבושים" (צילום: אמנסטי אינטרנשיונל)

בתיאום ובכוונה תחילה לפגוע באוכלוסייה אזרחית. הדו"ח מציין כי אנשי חמאס לא רק רצחו, אלא גם התעללו בגופות הנרצחים, ערפו ראשים וחיללו גופות בדרכים מזעזעות."

דו"ח כזה עשוי להשיב לאמנסטי מידה של לגיטימיות גם בעיני ישראלים. מנגד, התמקדות חד צדדית בקורבנות הפלסטינים, תוך התעלמות בוטה מן הקורבנות הישראליים, משרתת את הימין הפופוליסטי, המבקש להציג את הסכסוך כמשחק סכום אפס בין ישראלים לפלסטינים.

כוחה של הפרוגרסיביות מצוי בחלוקה הפוליטית הנכונה בין אנחנו והם ובהתמקדות ביחסי כוח. הבעיה מופיעה בהתקבעות ובאימוץ אסטרטגיות פרוגרסיביות כמו ביוש ותקינות פוליטית, אשר הופכות למאבק על השפה ולטהרנות אידיאולוגית. את הריק ממלא הימין הפופוליסטי המסתער בפועל על מגרש ריק. ההומניזם המעשי של מוהר הוא גרסה מעשית ולא מהותנית של הפרוגרסיביות. הוא קורא להתייחסות רצינית לנושאי ביטחון, לפוליטיקה של חיבור (מושג מעורפל למידי) ולטוב משותף.

דוגמאות לכך הוא מוצא בפעילותו הפרלמנטרית של ח"כ לשעבר דב חנין (חד"ש). "בשנותיו הפרלמנט הוא חבר לחברי כנסת מכל קצוות הקשת הפוליטית לצורך חקיקה פרוגרסיבית למחדרין. כמו למשל במאבק להעלאת שכר המינימום ב-2014". דוגמא אחרת היא של ארגון ארץ לכולם: "ראוי לציין את הצלחתו בעיצוב ערכי היסוד הפרוגרסיביים כך שלא יעמדו בסתירה לרגשות לאומיים". אכזבתו של מוהר מארגון אמנסטי הבינ"ל הולידה את "היוזמה לביטחון ולזכויות אדם" ואת קמפיין "המחנה הפרו אנושי". הראשון אומר בגלוי כי אין סתירה בין זכויות אדם ובטחון והשני מאחד בין זכויות האדם של הפלסטינים והישראלים – שתי נקודות חשובות שיש להמשיך ולפתח. אלו התחלות ראשוניות לאסטרטגיה פוליטית שמאלית מעודכנת, הזקוקות לכוח פוליטי וארגוני הנשען על המרקסיזם כדי להצליח ולשנות את המציאות.

זוהר אלון

הטרלול הפרוגרסיבי, צמד מילים שהפך שגור בשיח האינטרנטי בשנים האחרונות, מנסה לתאר דוגמטיות או קיצוניות רעיונית. אך בפועל מגדיר כמעט כל דבר שמזכיר שמאל, סוציאליזם או שוויון וזכויות אדם, כטרלול פרוגרסיבי שיש להתנער ממנו. כדי להיאבק בו, הוקמה בישראל הוצאת הספרים הימנית שיבולת שפרסמה ספרים כמו "המוות המוזר של אירופה", ו-"הקרב על המערב" שכתב המשפיען הימני דאגלס מארי, וכמו ספרו של גדי טאוב "ניידים ונייחים: מאבקן של האליטות כנגד הדמוקרטיה הישראלית". אירועים ברוח אנטי-פרוגרסיבית נערכו בשנים האחרונות. האחרון והבולט ביניהם היה כנס עם פעיל הימין הקיצוני והאנטישמי האנגלי טומי רובינסון, אותו הזמין לביקור בישראל באוקטובר 2025 שר התפוצות והמאבק באנטישמיות עמיתי שיקלי (ליכוד). רובינסון צוטט אומר: "אני מתבייש להגיע לכאן כאזרח בריטי כשאני יודע שהממשלה שלי בגדה בכל אחד מכם, בגדה במדינתכם". דברי התוכחה שלו נועדו כמובן לשרת את הימין הקיצוני באנגליה ואת מפלגת רפורמה הפופוליסטית-ימנית לקראת הבחירות הבאות.

ספרו החדש של סמנכ"ל התוכן לשעבר של סניף אמנסטי בישראל, הסוציולוג ופעיל זכויות האדם יריב מוהר - "כשלי הפרוגרסיביות: קריאה להומניזם מעשי" (הוצאת קרן ברל כצלסון), משלב ניתוח בסיסי של רעיון "הנעורות" (Wokeness), הצעות אסטרטגיות פוליטיות לשמאל הפוליטי וביקורת על אמנסטי הבינ"ל. בספרו כתב: "מאז

שביעי באוקטובר 2023, 'אמנסטי אינטרנשיונל' הקלה ראש בזוועות שעברו ישראלים במגוון דרכים סמויות וגלויות ובמקביל קידמה נרטיב חד צדדי של הסיטואציה בישראל ובשטחים הפלסטיניים". בכירים בהנהגה הבינ"ל של אמנסטי הביעו התנגדות למסמכי מדיניות ולאירוע אינטרנטי שערך הסניף הישראלי עם הפעיל העזתי המתנגד לארגון החמאס פואד אחמד אל-ח'טיב ב-2024, ואף נאמר למארגנים הישראליים כי מסמכי המדיניות והאירוע המוזכר מנוגדים למדיניות הבינ"ל של הארגון. מזכ"לית אמנסטי הבינ"ל אינס קלמר הודתה בחד הצדדיות שהארגון נקט וספגה על כך ביקורת ציבורית. השכנוע העמוק בנרטיב הפרוגרסיבי של אמנסטי לא איפשר התאמה של עמדות הארגון והומניזציה של הקורבנות משני הצדדים.

"אם כך מנקודת מבט הומניסטית הבעיה במחאות השמאל הפרוגרסיבי בכל רחבי העולם אינה עצם העוינות שהפגינו המוחים כלפי מדינת ישראל ומדיניותה בעשורים האחרונים. העניין הוא שאנו ניצבים בפני הקלת ראש וזלזול בפשעים שנעשו לבני אדם (יהודים-ישראלים) ובהתעלמות שיטתית מהסיכונים הניצבים בפניהם" נכתב בספר. בצורתו הגרוטסקית, הניתוח הפרוגרסיבי בגרסתו האנטי-הומניסטית הופך את ניתוח יחסי הכוח בין הצדדים השונים בקונפליקט הישראלי-פלסטיני למהות עצמה. הנזק הפוליטי למתנגדי רצח העם בעזה הוא עצום.

שינוי בניתוח הפוליטי של זוועות 7 באוקטובר ניכר בדו"ח שפרסמה אמנסטי על אודות הפרות זכויות האדם נגד ישראלים. בסקירה של הדו"ח בעיתון זה נכתב: "הדו"ח מרגיש כי חמאס, הגייהאד האסלאמי וארגונים נוספים פעלו

הנהגים דורשים שכר מלא

האיגוד במהלך המלחמה הקודמת נגד איראן, שכלל השלמת תשלום ליום עבודה מלא עבור כל ימי המלחמה. יתרה מכך, כיוון שמדובר ביותר מ-40 ימי מלחמה עד כה ולא 12 כפי שהיה ביוני אשתקד, ולאור היקף הסיכון שנשקף לעובדי התחבורה הציבורית, דורש האיגוד להסדיר גם תוספת סיכון עבור עבודה בפועל ללא מרחב מוגן, שהנהלות החברות וגם במשרד התחבורה ובמשרד האוצר מסרבים לתת לו מענה. כמו כן, החברות טרם הביעו נכונות לתשלום שכר מלא במשכורות אפריל, שגם בו התקיימה פעילות חלקית בלבד, ולהשלים את השכר החסר עבור חודש מרס.

יו"ר ועד עובדי סופרבוס, מיכאל ואקנין, מסר: "רבים מחברי ואני נוהגים בכבישים בינעירוניים שבהם אין כל אפשרות למיגון. אחרים נהגו בערי הצפון תחת מטחי טילים. עשינו זאת במסירות ובגאווה לטובת הנוסעים. במשך 40 יום אנחנו נותנים ומסתכנים, אבל השכר שלנו נפגע. לכן, לכל הפחות אנחנו מבקשים תוספת סיכון שתבטא הוקרה לנהגים ולעובדים ותיתן מוטיבציה להישאר בענף ולהתייצב לטובת הציבור גם בתקופות חירום עתידיות".

איגוד התחבורה בארגון כוח לעובדים הכריז השבוע על סכסוך עבודה ענפי בשלוש חברות – סופרבוס, דן בדרום ואלקטרה אפיקים. האיגוד מוחה על אי תשלום שכר מלא לנהגים ולמבקרים, לרבות זכויות סוציאליות, ועל אי תשלום תוספת סיכון בגין עבודה בתקופת החירום. אם לא יימצא פתרון לשכר העובדים, תפרוץ שביתה בקווים העירוניים בחיפה, בירושלים, באשקלון, ביוקנעם ובערים נוספות, ובקווים הבינעירוניים לחיפה, לירושלים ולבאר שבע. לאיגוד שלוש דרישות מרכזיות: תשלום שכר מלא עבור כל ימי המלחמה נגד איראן; תוספת סיכון למי שיצאו לעבוד תחת איום הטיילים; ותשלום יום עבודה מלא למי שנאלץ לעבוד חלקית.

מכוח לעובדים נמסר כי במהלך הלחימה הוגדרה התחבורה הציבורית כחלק מהמשק החיוני, אך פעילותה צומצמה בין 30 ל-60 אחוזים. צמצום זה הוביל לכך שנהגים ומבקרים רבים הועסקו לסירוגין, ובמשך רבים מימי הלחימה נותרו ללא העסקה בפועל. גם מי שהועסקו עברו מספר שעות מצומצם בלבד. נוסף על כך, ישנם עובדים שלא היו זמינים לעבודה בשל טיפול בילדים או בקרובי משפחה ובחלק מהחברות שכרם לא הוסדר כראוי. העובדים שהגיעו לעבודה עשו זאת ללא מרחבים מוגנים ותחת סיכון עצמי אדיר, כאשר מתחילת המלחמה אירעו כמה מקרים של פציעת נהגי תחבורה ציבורית מגפילת טילים או רסיסים.

איגוד התחבורה בכוח לעובדים דורש לשלם את השכר עבור ימי המלחמה על בסיס המתווה שגובש בעקבות מאבק

שותפות השלום
ה פ ג נ ה
די לטרור המתנחלים!
עוצרים את הטיהור האתני בגדה המערבית
יום חמישי, 16.4 בשעה 19:30 | כיכר הבימה, ת"א

שותפות השלום
הפגנות נגד המלחמה והממשלה
מוצ"ש, 18.4 בעשרות מוקדים ברחבי הארץ
כיכר הבימה, ת"א - 19:30
ז'ראר בכר, ירושלים - 20:00
הפרסים פינת אלנבי, חיפה - 17:00
מרכז חורב, חיפה - 20:00

לוחמים לשלום ופורום המשפחות השכולות
"אנחנו היום שאחרי": טקס יום הזיכרון הפלסטיני-ישראלי המשותף
יום שני, 20.4 בשעה 20:30 | יוקרן בשידור חי במוקדים ברחבי הארץ | הרשמה באתר לוחמים לשלום

השבוע לפי איתי בנימיני

בביקורו הקרוב טראמפ יטול חלק בפוגרום בשטחים

